

Judikatūras krājums

TIESAS SPRIEDUMS (pirmā palāta)

2022. gada 5. maijā*

Lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu – Direktīva 2014/59/ES – Banku savienība – Kredītiestāžu un ieguldījumu brokeru sabiedrību atvēršana un noregulējums – 36., 73. un 74. pants – Akcionāru un kreditoru aizsardzība – Daļēja ieviešana pirms transponēšanas termiņa beigām – Transponēšana pa posmiem – Eiropas Savienības Pamattiesību harta – 17. panta 1. punkts – Tiesības uz īpašumu

Lietā C-83/20

par lūgumu sniegt prejudiciālu nolēmumu atbilstoši LESD 267. pantam, ko *Supremo Tribunal Administrativo* (Augstākā administratīvā tiesa, Portugāle) iesniedza ar 2020. gada 23. janvāra lēmumu un kas Tiesā reģistrēts 2020. gada 17. februārī, tiesvedībā

BPC Lux 2 Sàrl,

BPC UKI LP,

Bennett Offshore Restructuring Fund Inc.,

Bennett Restructuring Fund LP,

Queen Street Limited,

BTG Pactual Global Emerging Markets and Macro Master Fund LP,

BTG Pactual Absolute Return II Master Fund LP,

CSS LLC,

Beltway Strategic Opportunities Fund LP,

EJF Debt Opportunities Master Fund LP,

TP Lux HoldCo Sàrl,

VR Global Partners LP,

CenturyLink Inc. Defined Benefit Master Trust,

* Tiesvedības valoda – portugāļu.

City of New York Group Trust,

Dignity Health,

GoldenTree Asset Management Lux Sàrl,

GoldenTree High Yield Value Fund Offshore 110 Two Ltd,

San Bernardino County Employees Retirement Association,

EJF DO Fund (Cayman) LP,

Massa Insolvente da Espírito Santo Financial Group SA

pret

Banco de Portugal,

Banco Espírito Santo SA,

Novo Banco SA,

TIESA (pirmā palāta)

šādā sastāvā: palātas priekšsēdētājs A. Arabadžijevs [*A. Arabadjiev*], tiesneši I. Ziemele (referente), T. fon Danvics [*T. von Danwitz*], P. Dž. Švīrebs [*P. G. Xuereb*] un A. Kumins [*A. Kumin*],

ģenerālvokāts: Dž. Pitrucella [*G. Pitruzzella*],

sekretārs: A. Kalots Eskobars [*A. Calot Escobar*],

ņemot vērā rakstveida procesu,

ņemot vērā apsvērumus, ko sniedza:

- *Massa Insolvente da Espírito Santo Financial Group SA* vārdā – *D. Duarte Campos, T. Duarte* un *R. Oliveira, advogados*, kā arī *P. Brito, J. Schmid Moura* un *S. Estima Martins, advogadas*,
- *BPC Lux 2 Sàrl, BPC UKI LP, Bennett Offshore Restructuring Fund Inc., Bennett Restructuring Fund LP, Queen Street Limited, BTG Pactual Global Emerging Markets and Macro Master Fund LP, BTG Pactual Absolute Return II Master Fund LP, CSS LLC, Beltway Strategic Opportunities Fund LP, EJF Debt Opportunities Master Fund LP, TP Lux HoldCo Sàrl, VR Global Partners LP, CenturyLink Inc. Defined Benefit Master Trust, City of New York Group Trust, Dignity Health, GoldenTree Asset Management Lux Sàrl, GoldenTree High Yield Value Fund Offshore 110 Two Ltd, San Bernardino County Employees Retirement Association* un *EJF DO Fund (Cayman) LP* vārdā – *N. da Costa Silva Vieira* un *M. Marques Mendes, advogados*, kā arī *D. Guimarães* un *A. Dias Henriques, advogadas*,
- *Banco de Portugal* vārdā – *T. Rosado, R. Esteves de Oliveira* un *P. Moura Pinheiro, advogados*, kā arī *T. Tönnies, advogada*,

- Portugāles valdības vārdā – *L. Inez Fernandes*, kā arī *S. Jaulino*, *M. J. Marques* un *P. Barros da Costa*, pārstāvji,
- Eiropas Komisijas vārdā – *D. Triantafyllou*, *A. Nijenhuis* un *B. Rechenas*, kā arī *A. Steiblytė*, pārstāvji,

noklausījusies ģenerālvokāta secinājumus 2021. gada 14. oktobra tiesas sēdē,

pasludina šo spriedumu.

Spriedums

- 1 Lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu ir par to, kā interpretēt Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvas 2014/59/ES (2014. gada 15. maijs), ar ko izveido kredītiestāžu un ieguldījumu brokeru sabiedrību atvēršanas un noregulējuma režīmu un groza Padomes Direktīvu 82/891/EEK un Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvas 2001/24/EK, 2002/47/EK, 2004/25/EK, 2005/56/EK, 2007/36/EK, 2011/35/ES, 2012/30/ES un 2013/36/ES, un Eiropas Parlamenta un Padomes Regulas (ES) Nr. 1093/2010 un (ES) Nr. 648/2012 (OV 2014, L 173, 190. lpp.), 36., 73. un 74. pantu, kā arī Eiropas Savienības Pamattiesību hartas (turpmāk tekstā – “Harta”) 17. pantu.
- 2 Šis lūgums ir iesniegts saistībā ar tiesvedību starp *BPC Lux 2 Sàrl*, *BPC UKI LP*, *Bennett Offshore Restructuring Fund Inc.*, *Bennett Restructuring Fund LP*, *Queen Street Limited*, *BTG Pactual Global Emerging Markets and Macro Master Fund LP*, *BTG Pactual Absolute Return II Master Fund LP*, *CSS LLC*, *Beltway Strategic Opportunities Fund LP*, *EJF Debt Opportunities Master Fund LP*, *TP Lux HoldCo Sàrl*, *VR Global Partners LP*, *CenturyLink Inc. Defined Benefit Master Trust*, *City of New York Group Trust*, *Dignity Health*, *GoldenTree Asset Management Lux Sàrl*, *GoldenTree High Yield Value Fund Offshore 110 Two Ltd*, *San Bernardino County Employees Retirement Association* un *EJF DO Fund (Cayman) LP* (turpmāk tekstā – “*BPC Lux 2 u.c.*”), kā arī *Massa Insolvente da Espírito Santo Financial Group SA* (turpmāk tekstā – “*Massa Insolvente*”), no vienas puses, un *Banco de Portugal*, *Banco Espírito Santo SA* (turpmāk tekstā – “*BES*”) un *Novo Banco SA*, no otras puses, par *Banco de Portugal* 2014. gada 3. augustā pieņemto lēmumu sākt *BES* noregulējumu.

Atbilstošās tiesību normas

Savienības tiesības

- 3 Direktīvas 2014/59 36. pantā “Vērtēšana noregulējuma vajadzībām” ir noteikts:

“1. Pirms noregulējuma darbības veikšanas vai attiecīgu kapitāla instrumentu norakstīšanas vai konvertācijas pilnvaru īstenošanas noregulējuma iestādes nodrošina, ka no publiskā sektora iestādēm, tostarp no noregulējuma iestādes, kā arī no iestādes vai 1. panta 1. punkta b), c) vai d) apakšpunktā minētās vienības neatkarīga persona veic objektīvu, piesardzīgu un reālistisku iestādes vai 1. panta 1. punkta b), c) vai d) apakšpunktā minētās vienības aktīvu un saistību vērtējumu. [..]

[..]

4. Vērtēšanas nolūki ir:

[..]

e) ja tiek piemērots pagaidu iestādes instruments vai aktīvu nodalīšanas instruments, gūt informāciju, lai pieņemtu lēmumu par pārvedamiem aktīviem, tiesībām, saistībām vai akcijām vai citiem īpašumtiesību instrumentiem un lēmumu par atlīdzības apmēru, kuru paredzēts izmaksāt noregulējamajai iestādei, vai attiecīgā gadījumā akciju vai citu īpašumtiesību instrumentu īpašniekiem;

[..]

10. Vērtējumu, kas neatbilst visām šajā pantā izklāstītajām prasībām, uzskata par provizorisku vērtējumu līdz brīdim, kamēr neatkarīga persona ir veikusi novērtējumu, kas pilnībā atbilst visām šajā pantā noteiktajām prasībām. Šo *ex post* galīgo vērtējumu veic, cik drīz vien iespējams. To var veikt atsevišķi no 74. pantā minētā vērtējuma vai vienlaikus ar to, un abus vērtējumus var veikt viena un tā pati neatkarīga persona, taču tie ir divi atsevišķi vērtējumi.

[..]”

4 Šis direktīvas 73. pants “Akcionāriem un kreditoriem piemērotais režīms daļējas pārvešanas un iekšējās rekapitalizācijas instrumenta piemērošanas gadījumā” ir formulēts šādi:

“Dalībvalstis nodrošina, ka viena vai vairāku noregulējuma instrumentu piemērošanas gadījumā, jo īpaši 75. panta piemērošanas nolūkā:

a) izņemot gadījumus, kad piemēro b) apakšpunktu, ja noregulējuma iestādes pārved tikai daļu noregulējamās iestādes tiesību, aktīvu un saistību, akcionāri un tie kreditori, kuru prasījumi nav pārvesti, saņem atlīdzībā par saviem prasījumiem vismaz tikpat daudz, cik viņi būtu saņēmuši, ja noregulējamā iestāde būtu likvidēta parastā maksātnespējas procedūrā laikā, kad tika pieņemts 82. pantā minētais lēmums;

b) ja noregulējuma iestādes piemēro iekšējās rekapitalizācijas instrumentu, akcionāriem un kreditoriem, kuru prasījumi ir norakstīti vai konvertēti kapitālā, tas nerada lielākus zaudējumus kā tad, ja noregulējamā iestāde būtu likvidēta parastā maksātnespējas procedūrā laikā, kad tika pieņemts 82. pantā minētais lēmums.”

5 Saskaņā ar minētās direktīvas 74. pantu “Režīmu atšķirību vērtēšana”:

“1. Lai novērtētu, vai akcionāriem un kreditoriem būtu piemērots labāks režīms, ja noregulējamā iestāde būtu sākusi parasto maksātnespējas procedūru, tostarp, bet ne tikai 73. panta piemērošanas nolūkā, dalībvalstis nodrošina, ka cik vien iespējams drīz pēc noregulējuma darbības vai darbību veikšanas neatkarīga persona veic vērtēšanu. Šī vērtēšana ir atšķirīga no vērtēšanas, ko veic saskaņā ar 36. pantu.

2. Šā panta 1. punktā minētajā vērtēšanā nosaka:

- a) kāds režīms, tostarp attiecīgās noguldījumu garantiju shēmas, būtu ticis piemērots akcionāriem un kreditoriem, ja noregulējamā iestāde, attiecībā uz kuru veikta noregulējuma darbība vai darbības, būtu sākusi parasto maksātspējas procedūru laikā, kad tika pieņemts 82. pantā minētais lēmums;
- b) kāds režīms faktiski ir ticis piemērots akcionāriem un kreditoriem noregulējamās iestādes noregulēšanā, un
- c) vai ir atšķirība starp režīmu, kas minēts a) apakšpunktā, un režīmu, kurš minēts b) apakšpunktā.

3. Vērtēšanā:

- a) tiek pieņemts, ka noregulējamā iestāde, attiecībā uz kuru veikta noregulējuma darbība vai darbības, būtu sākusi parasto maksātspējas procedūru laikā, kad tika pieņemts 82. pantā minētais lēmums;
- b) tiek pieņemts, ka noregulējuma darbība vai darbības nav tikušas veiktas;
- c) netiek ņemts vērā nekāds ārkārtas finansiāls atbalsts no publiskā sektora noregulējamai iestādei.

[..]”

6 Direktīvas 2014/59 130. panta “Transponēšana” 1. punktā ir noteikts:

“Dalībvalstis, vēlākais, līdz 2014. gada 31. decembrim pieņem un publicē normatīvos un administratīvos aktus, kas nepieciešami, lai nodrošinātu atbilstību šai direktīvai. Dalībvalstis tūlīt dara zināmus Komisijai minēto noteikumu tekstu.

Dalībvalstis šos noteikumus piemēro no 2015. gada 1. janvāra.

Tomēr noteikumus, kas pieņemti, lai izpildītu IV sadaļas IV nodaļas 5. iedaļu, dalībvalstis piemēro ne vēlāk kā no 2016. gada 1. janvāra.”

7 Saskaņā ar šīs direktīvas 131. pantu tā stājas spēkā 2014. gada 2. jūlijā, tas ir, divdesmitajā dienā pēc tās publicēšanas *Eiropas Savienības Oficiālajā Vēstnesī* 2014. gada 12. jūnijā.

Portugāles tiesības

8 Portugāles likumdevējs tiesisko regulējumu par kredītiestāžu atveseļošanu un noregulējumu apstiprināja 2012. gada 10. februārī ar Dekrētlikumu Nr. 31-A/2012 un iekļāva to *Regime Geral das Instituições de Crédito e Sociedades Financeiras* (Vispārīgie noteikumi par kredītiestādēm un finanšu sabiedrībām; turpmāk tekstā – “*RGICSF*”) sastāvā.

- 9 Nozīmīgās *RGICSF* normas, piemēram, tās, kuras tika ieviestas ar Dekrētlikumu Nr. 31-A/2012, bija formulētas šādi:

“145.-B pants

Noregulējuma darbību veikšanas pamatprincips

1 – Veicot noregulējuma darbības, nodrošina, ka attiecīgās kredītiestādes zaudējumus vispirms sedz tās akcionāri un kreditori atbilstoši kārtu secībai un vienlīdzīgi katras kreditoru kārtas ietvaros.

2 – 1. punkta noteikumi neattiecas uz noguldījumiem, kas nodrošināti atbilstoši 164. un 166. pantam.

145.-C pants

Noregulējuma darbību veikšana

1 – Ja kredītiestāde neievēro tās darbības licences saglabāšanai nozīmīgās prasības vai pastāv varbūtība, ka tā tās neievēros, *Banco de Portugal* var veikt šādas noregulējuma darbības, ja tas ir nepieciešams, lai sasniegtu kādu no 145.-A pantā minētajiem mērķiem:

- a) pilnīga vai daļēja uzņēmuma pārdošana citai iestādei, kurai ir licence veikt minēto darbību;
- b) daļēja vai pilnīga uzņēmuma nodošana vienai vai vairākām pagaidu bankām.

2 – *Banco de Portugal* veic noregulējuma darbības, ja tā uzskata par maz ticamu, ka kredītiestāde pienācīgā termiņā spēs veikt nepieciešamās darbības, lai atjaunotu pienācīgus apstākļus stabilitātes un prudenčiālo rādītāju ievērošanai.

3 – Piemērojot 1. punktu, ir uzskatāms, ka pastāv liela varbūtība, ka kredītiestāde neievēros tās darbības licences saglabāšanai nozīmīgās prasības, ja citu vērā ņemamu faktū vidū, kuru nozīmīgumu *Banco de Portugal* izvērtē, ņemot vērā 145.-A pantā minētos mērķus, ir konstatēta kāda no šīm situācijām:

- a) kredītiestādei ir radušies zaudējumi, kas var mazināt tās pamatkapitālu, vai ir pamatoti iemesli uzskatīt, ka īstermiņā tie radīsies;
- b) kredītiestādes aktīvi ir mazāki par tās saistībām vai ir pamatoti iemesli uzskatīt, ka īstermiņā tie kļūs mazāki;
- c) kredītiestāde nespēj izpildīt savas saistības vai ir pamatoti iemesli uzskatīt, ka īstermiņā tā nespēs to darīt.

4 – Noregulējuma darbību veikšana nav pakārtota iepriekšējai korigējoša pasākuma īstenošanai.

5 – Noregulējuma darbības veikšana neliedz iespēju jebkurā brīdī veikt vienu vai vairākus korigējošus pasākumus.

[..]

145.-F pants

[..]

5 – Lai veiktu 1. punktā paredzēto pārdošanu, *Banco de Portugal* izvēlētie aktīvi, saistības, ārpusbilances posteņi un pārvaldītie aktīvi tiek novērtēti attiecībā uz īpašumtiesību pārejas brīdi; šo novērtējumu uz kredītiestādes rēķina *Banco de Portugal* noteiktā termiņā veic *Banco de Portugal* iecelta neatkarīga iestāde; tā piemēro uz tirgus apstākļiem un – pakārtoti – uz patiesu vērtību balstītu vērtēšanas metodi, ņemot vērā pozitīvo vai negatīvo nemateriālo vērtību, ko no pārdošanas iegūst pircējs.

[..]

145.-H pants

Pagaidu bankas manta un finansējums

1 – *Banco de Portugal* izvēlas aktīvus, saistības, ārpusbilances posteņus un pārvaldītos aktīvus, kas ir nododami pagaidu bankai tās izveides brīdī.

[..]

4 – Atbilstoši 1. punkta noteikumiem izvēlēto aktīvu, saistību, ārpusbilances posteņu un pārvaldīto aktīvu vērtējumu veic īpašumtiesību pārejas brīdī, un to veic neatkarīga iestāde, kuru pašas noteiktā termiņā ir piesaistījusi *Banco de Portugal* un kuras izdevumus sedz kredītiestāde.

[..]

145.-I pants

[..]

3 – No pārdošanas gūtos ieņēmumus prioritāri un proporcionāli izmanto, lai atmaksātu:

- a) Noregulējuma fondam visas saskaņā ar 145.-H panta 5. punktu piešķirtās summas;
- b) Noguldījumu garantiju fondam vai Lauksaimniecības savstarpējo krājaizdevu sabiedrību garantiju fondam visas saskaņā ar 145.-H panta 6. punktu piešķirtās summas.

4 – Pēc iepriekšējā punktā norādīto summu atmaksāšanas pārdošanas rezultātā iegūto ieņēmumu atlikumu atmaksā sākotnējai kredītiestādei vai, ja tā tiek likvidēta – tās maksātnespējas masai.

[..]”

- 10 *RGICSF* tika grozīts ar 2014. gada 1. augusta Dekrētlikumu Nr. 114-A/2014; citastarp tika grozīts 145-B, 145-F, 145-H un 145-I pants. Tagad šie panti ir formulēti šādi:

“145.-B pants [..]

1 – Noregulējuma darbību veikšana, ņemot vērā iepriekšējā pantā noteiktos mērķus, ir vērsta uz to, lai:

- a) attiecīgās iestādes zaudējumus segtu, pirmām kārtām, kredītiestādes akcionāri;
- b) otrām kārtām, pārējos attiecīgās iestādes zaudējumus ar taisnīgiem nosacījumiem atbilstoši dažādu kreditoru kārtu prasījumu prioritātes secībai segtu kredītiestādes kreditori;
- c) nevienam kredītiestādes kreditoram nebūtu jāsedz lielāki zaudējumi nekā tie, kas viņam būtu radušies, ja iestāde tiktu likvidēta.

[..]

3 – Ja noregulējamās kredītiestādes likvidācijas noslēgumā tiek pierādīts, ka minētās iestādes kreditori, kuru prasījumi netika nodoti citai kredītiestādei vai pagaidu bankai, sedz lielākus zaudējumus nekā tie, kādus, ņemot vērā 145.-F panta 6. punktā un 145.-H panta 4. punktā minētajā novērtējumā noteikto, tiem būtu bijis jāsedz gadījumā, ja iestāde būtu tikusi nekavējoties likvidēta pirms noregulējuma darbības veikšanas, šiem kreditoriem ir tiesības saņemt starpību no Noregulējuma fonda.

145.-F pants [..]

[..]

6 – Piemērojot 145.-B panta 3. punkta noteikumus, iepriekšējā punktā minētajā novērtējumā iekļauj arī aplēses par to, cik lielā mērā katras kārtas kreditoru prasījumi tiktu apmierināti atbilstoši likumā noteiktajai prioritātes kārtībai gadījumā, ja kredītiestāde tiktu likvidēta tieši pirms noregulējuma darbības veikšanas.

[..]

145.-H pants

[..]

4 – Aktīvi, saistības, ārpusbilances posteņi un pārvaldītie aktīvi, kas ir izvēlēti saskaņā ar 1. punktu, tiek novērtēti attiecībā uz īpašumtiesību pārejas brīdi; šo novērtējumu uz kredītiestādes rēķina *Banco de Portugal* noteiktā termiņā veic *Banco de Portugal* piesaistīta neatkarīga iestāde; piemērojot 145.-B panta 3. punkta noteikumus, šajā novērtējumā iekļauj arī aplēses par to, cik lielā mērā katras kārtas kreditoru prasījumi tiktu apmierināti atbilstoši likumā noteiktajai prioritātes kārtībai gadījumā, ja sākotnējā kredītiestāde tiktu likvidēta tieši pirms noregulējuma darbību veikšanas.

[..]

145.-I pants

[..]

3 – [No pārdošanas gūtos ieņēmumus pirmkārt izmanto, lai samērīgi atmaksātu]:

- a) Noregulējuma fondam – visas saskaņā ar 145.-H panta 6. punktu piešķirtās summas;
- b) Noguldījumu garantiju fondam vai Lauksaimniecības savstarpēju krājaizdevu sabiedrību garantiju fondam – saskaņā ar 145.-H panta 7. punktu piešķirtās summas.”

Pamatlieta un prejudiciālie jautājumi

- 11 *BES* bija viena no lielākajām kredītiestādēm Portugāles banku sistēmā.
- 12 Šīs kredītiestādes finansiālā stāvokļa un lielā saistību neizpildes riska dēļ *Banco de Portugal* 2014. gada 3. augustā attiecībā uz to pieņēma noregulējuma lēmumu (turpmāk tekstā – “noregulējuma darbība”).
- 13 Ar noregulējuma darbību, kas tika apstiprināta, pamatojoties uz *RGICSF* ar grozījumiem, kas izdarīti ar Dekrētlikumu Nr. 114-A/2014, citastarp tika precizēts, ka bez steidzamas noregulējuma darbības apstiprināšanas *BES* neizbēgami nonāktu līdz maksājumu apturēšanai un kredītiestādes licences anulēšanai, kam sekotu tās likvidācijas sākšana, kas radītu ārkārtīgi lielu sistēmisku risku un nopietni apdraudētu finansiālo stabilitāti.
- 14 Šī darbība ietvēra arī pagaidu bankas *Novo Banco S.A.* izveidi; tai tika nodoti konkrēti *BES* aktīvi, saistības un ārpusbilances posteņi un *BES* pārvaldīti aktīvi.
- 15 *BPC Lux 2* u.c. ir *BES* emitētu subordinēto obligāciju turētāji. *Massa Insolvente* bija tieša un netieša līdzdalība *BES* pamatkapitālā.
- 16 *BPC 2 Lux* u.c. un *Massa Insolvente* noregulējuma darbību pārsūdzēja valsts tiesās un šajā kontekstā citastarp apgalvoja, ka, apstiprinot šo darbību, netika ievērotas Savienības tiesību normas.
- 17 Iesniedzējtiesai *Supremo Tribunal Administrativo* (Augstākā administratīvā tiesa, Portugāle), kurai iesniegtas divas apelācijas sūdzības – no *BPC 2 Lux* u.c. un *Massa Insolvente*, ir šaubas par piemērojamā valsts tiesiskā regulējuma atbilstību Savienības tiesību normām, it īpaši Direktīvai 2014/59 un Hartas 17. pantam. Turklāt minētā tiesa, ņemot vērā apstākli, ka noregulējuma darbības apstiprināšanas dienā šīs direktīvas transponēšanas termiņš vēl nebija beidzies, vēlas noskaidrot, vai Portugāles likumdevējs, pieņemdam Dekrētlikumu Nr. 114-A/2014, ar ko šī direktīva ir transponēta daļēji, varētu būt nopietni apdraudējis minētajā direktīvā paredzētā rezultāta sasniegšanu.

18 Šādos apstākļos *Supremo Tribunal Administrativo* (Augstākā administratīvā tiesa) nolēma apturēt tiesvedību un uzdot Tiesai šādus prejudiciālus jautājumus:

“1) Vai Savienības tiesības, konkrēti Hartas 17. pants un Direktīva 2014/59/ES [...] un it īpaši tās 36., 73. un 74. pants, ir jāinterpretē tādējādi, ka tiem pretrunā ir tāds valsts tiesiskais regulējums kā iepriekš izklāstītais, kas tika piemērots, veicot noregulējuma darbības, proti, izveidojot pagaidu iestādi un nodalot aktīvus, un kurā, daļēji transponējot minēto direktīvu pirms tās transponēšanas termiņa beigām:

- a) nebija paredzēts veikt objektīvu, piesardzīgu un reālistisku noregulējamās kredītiestādes aktīvu un saistību novērtējumu pirms attiecīgās darbības veikšanas;
- b) nebija paredzēts izmaksāt iespējamu atlīdzību noregulējamajai iestādei vai attiecīgā gadījumā akciju vai citu īpašumtiesību instrumentu turētājiem, pamatojoties uz a) punktā minēto novērtējumu, turklāt tajā bija paredzēts tikai tas, ka sākotnējai iestādei vai maksātnespējas masai tiks atdots atlikums no ieņēmumiem, kurus pagaidu banka iegūs no pārdošanas;
- c) nebija paredzēts, ka noregulējamās iestādes akcionāriem ir tiesības saņemt summu, kas nav mazāka par to, ko viņi būtu saņēmuši gadījumā, ja iestāde tiktu pilnībā likvidēta parastajā maksātnespējas procedūrā, taču paredzot šo aizsardzības mehānismu tikai kreditoriem, kuru prasījumi netika nodoti; un
- d) nebija paredzēts veikt kādu citu, no a) punktā minētā novērtējuma nošķirtu, novērtējumu, lai noskaidrotu, vai attieksme pret akcionāriem un kreditoriem būtu bijusi labvēlīgāka gadījumā, ja attiecībā uz noregulējamo kredītiestādi būtu sākta parastā maksātnespējas procedūra?

2) Vai, ņemot vērā Tiesas judikatūru, kas izriet no 1997. gada 18. decembra sprieduma *Inter-Environnement Wallonie* (C-129/96, EU:C:1997:628), tāds valsts tiesiskais regulējums kā pamatlietā aplūkotais, ar ko ir daļēji transponēta Direktīva 2014/59/ES, var būtiski apdraudēt minētajā direktīvā, it īpaši tās 36., 73. un 74. pantā, paredzētā rezultāta sasniegšanu saistībā ar noregulējuma darbības veikšanu?”

Par prejudiciālajiem jautājumiem

Par pirmo jautājumu

- 19 Tā kā iesniedzējtiesa – kā liecina pirmā jautājuma formulējums – vēlas noskaidrot, vai pamatlietā aplūkojamajai noregulējuma darbībai piemērojamais dalībvalsts tiesiskais regulējums ir saderīgs ar, pirmkārt, Direktīvas 2014/59 36., 73. un 74. pantu un, otrkārt, ar Hartas 17. pantu, vispirms ir jākonstatē, vai šīs normas ir piemērojamas pamatlietā.
- 20 Šajā ziņā ir jānorāda, ka, pirmām kārtām, saskaņā ar Direktīvas 2014/59 131. pantu tā, izņemot 124. pantu, stājas spēkā 2014. gada 2. jūlijā un ka saskaņā ar šīs direktīvas 130. pantu tās transponēšanas termiņš beidzās 2014. gada 31. decembrī.
- 21 No tā ir izsecināms, ka noregulējuma darbības apstiprināšanas dienā, proti, 2014. gada 3. augustā, Direktīvas 2014/59 transponēšanas termiņš vēl nebija beidzies.

- 22 Taču saskaņā ar pastāvīgo judikatūru pirms direktīvas transponēšanas termiņa beigām dalībvalstīm nevar tikt pārņemts, ka minētā direktīva vēl nav transponēta to tiesību sistēmā (spriedumi, 1997. gada 18. decembris, *Inter-Environnement Wallonie*, C-129/96, EU:C:1997:628, 43. punkts, un 2016. gada 27. oktobris, *Milev*, C-439/16 PPU, EU:C:2016:818, 30. punkts, kā arī tajā minētā judikatūra).
- 23 Turklāt no pastāvīgās judikatūras arī izriet, ka direktīvai tieša iedarbība var būt vienīgi pēc tam, kad ir beidzies termiņš, kas noteikts tās transponēšanai dalībvalsts tiesību sistēmā (spriedums, 2008. gada 17. janvāris, *Velasco Navarro*, C-246/06, EU:C:2008:19, 25. punkts un tajā minētā judikatūra).
- 24 Līdz ar to, kā būtībā ir norādīts ģenerālvokāta secinājumu 35. punktā, prasītāji pamatlietā nevar iesniedzējtiesā atsaukties uz Direktīvas 2014/59 36., 73. un 74. pantu, jo šīs normas pamatlietā nav piemērojamas.
- 25 Otrām kārtām, attiecībā uz Hartas 17. panta piemērojamību ir jāatgādina, ka saskaņā ar tās 51. panta 1. punktu Hartas noteikumi uz dalībvalstīm attiecas tikai tad, ja tās īsteno Savienības tiesību aktus.
- 26 Proti, no pastāvīgās judikatūras izriet, ka Savienības tiesību sistēmā garantētās pamattiesības ir piemērojamas visās situācijās, kuras reglamentē Savienības tiesības, taču ne ārpus šādām situācijām. Šajā ziņā Tiesa jau ir nospriedusi, ka tā no Hartas skatpunkta nevar novērtēt tādu valsts tiesisko regulējumu, kas neietilpst Savienības tiesību piemērošanas jomā. Turpretim, ja šāds tiesiskais regulējums ietilpst šo tiesību piemērošanas jomā, ja ir ierosināta prejudiciālā nolēmuma tiesvedība, Tiesai ir jāsniedz visi nepieciešamie interpretācijas elementi, lai valsts tiesa varētu izvērtēt šā regulējuma saderību ar pamattiesībām, kuru ievērošanu tā garantē (spriedums, 2013. gada 26. februāris, *Åkerberg Fransson*, C-617/10, EU:C:2013:105, 19. punkts, un 2017. gada 13. decembris, *El Hassani*, C-403/16, EU:C:2017:960, 33. punkts, kā arī tajā minētā judikatūra).
- 27 Tātad, lai noskaidrotu, vai valsts īstenots pasākums ir “Savienības tiesību aktu īstenošana” Hartas 51. panta 1. punkta izpratnē, papildus citiem elementiem ir jāpārbauda, vai attiecīgā valsts tiesiskā regulējuma mērķis ir piemērot Savienības tiesību normu, kāda ir šā regulējuma būtība un vai tam ir vēl citi mērķi papildus tiem, kas ir noteikti Savienības tiesībās, pat ja šis regulējums Savienības tiesības var ietekmēt netieši, kā arī, vai pastāv kāds speciāls Savienības tiesību regulējums šajā jomā vai tāds, kas šo jomu var ietekmēt (spriedums, 2020. gada 22. janvāris, *Baldonado Martín*, C-177/18, EU:C:2020:26, 59. punkts un tajā minētā judikatūra).
- 28 Šajā lietā, pirmkārt, Portugāles valdība savā atbildē uz Tiesas uzdotajiem jautājumiem ir norādījusi, ka ar Dekrētlikuma Nr. 31-A/2012 pieņemšanu bija paredzēts īstenot un ievērot apņemšanos, ko Portugāles Republika bija paudusi 2011. gada 17. maija nodomu protokolā par ekonomikas politikas noteikumiem starp Portugāles valsti, no vienas puses, un Eiropas Komisiju, Starptautisko Valūtas fondu un Eiropas Centrālās bankas kopīgo misiju, no otras puses.
- 29 Šajā ziņā, kā izriet no šā nodomu protokola teksta, tā tiesiskais pamats ir Padomes Regulas (ES) Nr. 407/2010 (2010. gada 11. maijs), ar ko izveido Eiropas finanšu stabilizācijas mehānismu (OV 2010, L 118, 1. lpp.), 3. panta 5. punkts. Tā kā šī regula ir pieņemta, pamatojoties uz LESD 122. panta 2. punktu, minētais nodomu protokols ir Savienības tiesību sastāvdaļa.

- 30 Kā norādīts ģenerālvokāta secinājumu 48. punktā – ja dalībvalsts veic pasākumus, lai izpildītu saistības, kuras noteiktas nodomu protokolā, kas ir Savienības tiesību sastāvdaļa, ir uzskatāms, ka tā īsteno Savienības tiesību aktus Hartas 51. panta 1. punkta izpratnē.
- 31 Otrkārt, lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu nepārprotami liecina par to, ka Dekrētlukums Nr. 114-A/2014, ar ko pirms noregulējuma darbības apstiprināšanas 2014. gada 3. augustā grozīts Dekrētlukums Nr. 31-A/2012, ir uzskatāms par Direktīvas 2014/59 daļējas transponēšanas pasākumu un līdz ar to – par Savienības tiesību īstenošanu Hartas 51. panta 1. punkta izpratnē.
- 32 Kā būtībā ir norādīts ģenerālvokāta secinājumu 49. punktā, no tā izriet, ka pamatlietā ir piemērojami Hartas noteikumi.
- 33 Šādos apstākļos ir uzskatāms, ka ar pirmo jautājumu iesniedzējtiesa būtībā vēlas noskaidrot, vai Hartas 17. pants ir jāinterpretē tādējādi, ka tas nepieļauj tādu dalībvalsts tiesisko regulējumu, kurš ir piemērojams saistībā ar konkrētu noregulējuma darbību un kura nolūks ir izveidot pagaidu iestādi un aktīvu nodalīšanas instrumentu, bet kurā:
- nav paredzēts veikt noregulējamās kredītiestādes aktīvu un saistību objektīvu, piesardzīgu un reālistisku vērtēšanu pirms attiecīgās noregulējuma darbības apstiprināšanas;
 - nav paredzēta no iepriekšējā ievilkumā minētās vērtēšanas atkarīga eventuāla pretizpildījuma samaksa noregulējamajai iestādei vai attiecīgā gadījumā – akciju vai citu īpašumtiesību instrumentu turētājiem;
 - nav paredzēts, ka noregulējamās iestādes akcionāriem ir tiesības saņemt summu, kas nav mazāka par to, kuru viņi būtu tiesīgi saņemt gadījumā, ja šī iestāde būtu tikusi pilnīgi likvidēta parastajā likvidācijas procesā, tomēr šo aizsardzības mehānismu paredzot vienīgi kreditoriem, kuru prasījumi netika nodoti; un
 - nav paredzēts veikt citu, no pirmajā ievilkumā minētās vērtēšanas neatkarīgu vērtēšanu, ar kuru paredzēts noskaidrot, vai attieksme pret akcionāriem un kreditoriem būtu bijusi labvēlīgāka, ja attiecībā pret noregulējamo iestādi būtu sākts parastais likvidācijas process.
- 34 Kā liecina Tiesas rīcībā esošie lietas materiāli, šis jautājums ir uzdots, pirmkārt, tādēļ, ka iesniedzējtiesā *Massa Insolvente* un *BPC Lux 2* u.c. apgalvoja, ka pamatlietā aplūkojamajā dalībvalsts regulējumā nav paredzēts nedz veikt noregulējamās kredītiestādes aktīvu un saistību objektīvu, piesardzīgu un reālistisku vērtēšanu pirms attiecīgās noregulējuma darbības apstiprināšanas, nedz samaksāt no šīs vērtēšanas atkarīgu, eventuālu pretizpildījumu noregulējamajai iestādei vai attiecīgā gadījumā – akciju vai citu īpašumtiesību instrumentu turētājiem. Tomēr, kā apgalvo šis prasītājas pamatlietā, šo Direktīvas 2014/59 36. panta 9. un 10. punktā iekļauto prasību mērķis esot ievērot Hartas 17. panta 1. punkta otrajā teikumā minētās prasības, proti, ka īpašuma atņemšanas gadījumā par zaudējumiem laikus izmaksā taisnīgu kompensāciju.
- 35 Otrkārt, *Massa Insolvente* un *BPC Lux 2* u.c. apgalvo, ka dalībvalsts tiesiskajā regulējumā, kas piemērojams pamatlietā aplūkojamajai noregulējuma darbībai, nav ietverts princips, kas garantē, ka akcionāru zaudējumi nepārsniedz zaudējumus, kādus viņi ciestu, ja iestāde būtu tikusi likvidēta parastā likvidācijas procesa ietvaros (princips *no creditor worse off*). Šādas prasības, kas esot ietverta arī Direktīvas 2014/59 73. un 74. pantā, mērķis esot nodrošināt to, lai iejaukšanās īpašumtiesībās nebūtu nesamērīga Hartas 51. panta 1. punkta izpratnē.

- 36 Šajā ziņā ir jānorāda, ka saskaņā ar Hartas 17. panta 1. punktu ikvienai personai ir tiesības uz īpašumu, kas iegūts likumīgi, tiesības to lietot un atsavināt, kā arī tiesības attiecībā uz to dot rīkojumu savas nāves gadījumam. Nevienam nedrīkst atņemt īpašumu, ja vien tas nav jādara sabiedrības interesēs, kā arī gadījumos un apstākļos, kuri ir paredzēti tiesību aktos, ar noteikumu, ka par zaudējumiem laikus izmaksā taisnīgu kompensāciju. Īpašuma izmantošanu var noteikt ar tiesību aktiem, ciktāl tas nepieciešams vispārējās interesēs.
- 37 Saskaņā ar Hartas 52. panta 3. punktu, ciktāl tajā ir ietvertas tiesības, kuras atbilst Romā 1950. gada 4. novembrī parakstītajā Cilvēktiesību un pamatbrīvību aizsardzības konvencijā (turpmāk tekstā – “ECPAK”) garantētajām tiesībām, šo tiesību nozīme un tvērums ir tāds pats kā ECPAK noteiktajām tiesībām. Tomēr šis noteikums neliedz Savienības tiesībās paredzēt plašāku aizsardzību. No tā ir izsecināms, ka Hartas 17. panta interpretācijas vajadzībām kā minimālās aizsardzības standarts ir jāņem vērā Eiropas Cilvēktiesību tiesas judikatūra attiecībā uz ECPAK 1. protokola 1. pantu, kurā nostiprināta īpašumtiesību aizsardzība (šajā nozīmē skat. spriedumu, 2019. gada 21. maijs, Komisija/Ungārija (Lauksaimniecības zemes lietojuma tiesības), C-235/17, EU:C:2019:432, 72. punkts un tajā minētā judikatūra).
- 38 Ir jāprecizē – gluži tāpat, kā Eiropas Cilvēktiesību tiesa vairākkārt ir nospriedusi attiecībā uz ECPAK 1. protokola 1. pantu, – ka Hartas 17. panta 1. punkts ietver trīs atsevišķas normas. Pirmā, kas ir izklāstīta tā pirmajā teikumā un ir vispārīga, konkrētizē īpašumtiesību ievērošanas principu. Otrā, kas ir ietverta šā punkta otrajā teikumā, attiecas uz īpašuma atņemšanu ar vairākiem nosacījumiem. Savukārt trešajā, kas ietverta minētā punkta trešajā teikumā, ir atzītas valstu pilnvaras reglamentēt īpašuma izmantošanu, ciktāl tas nepieciešams vispārējās interesēs. Tomēr šīs normas nav savstarpēji nesaistītas. Otrā un trešā norma attiecas uz konkrētiem ieviešanās īpašumtiesībās gadījumiem, un tās ir jāinterpretē, ņemot vērā pirmajā normā nostiprināto principu (šajā nozīmē skat. spriedumu, ECT, 2014. gada 25. marts, Vistiņš un Perepjolkins pret Latviju, CE:ECHR:2012:1025JUD007124301, 93. punkts, kā arī tajā minētā judikatūra).
- 39 Pirmām kārtām, attiecībā uz jautājumu, vai Hartas 17. panta 1. punkts ir piemērojams ar tādām kapitāla tirgos apgrozāmām akcijām vai obligācijām saistīto īpašumtiesību ierobežošanai kā pamatlietā aplūkojamās, ir jānorāda, ka, pirmkārt, ar šo tiesību normu nodrošinātā aizsardzība attiecas uz tiesībām, kam ir mantiska vērtība, no kuras izriet attiecīgajā tiesību sistēmā iegūts tiesiskais stāvoklis, kas to īpašniekam ļauj šīs tiesības autonomi izlietot savā labā (spriedums, 2019. gada 21. maijs, Komisija/Ungārija (Lauksaimniecības zemes lietojuma tiesības), C-235/17, EU:C:2019:432, 69. punkts un tajā minētā judikatūra).
- 40 Šajā ziņā, kā būtībā ir uzsvērts arī ģenerālvokāta secinājumu 110. punktā, tādām kapitāla tirgos apgrozāmām akcijām vai obligācijām kā pamatlietā aplūkojamās ir mantiska vērtība, no kuras izriet to īpašnieka iegūts tiesiskais stāvoklis, kas ļauj no tās izrietošās tiesības autonomi izmantot savā labā.
- 41 Turklāt no Eiropas Cilvēktiesību tiesas judikatūras attiecībā uz ECPAK 1. protokola 1. pantu izriet, ka kapitāla tirgos apgrozāmas akcijas un obligācijas ir uzskatāmas par “īpašumu”, kuram var tikt piemērota šajā 1. pantā garantētā aizsardzība (ECT, 2011. gada 20. septembris, *Shesti Mai Engineering OOD* u.c. pret Bulgāriju, Nr. 17854/04, CE:ECHR:2011:0920JUD001785404, 77. punkts; ECT, 2016. gada 21. jūlijs, *Mamatas* u.c. pret Grieķiju, CE:ECHR:2016:0721JUD006306614, 90. punkts; ECT, 2020. gada 19. novembris, *Project-trade d.o.o.* pret Horvātiju, CE:ECHR:2020:1119JUD000192014, 75. punkts).

- 42 Otrkārt, nav strīda par to, ka pamatlietā aplūkojamās kapitāla tirgos apgrozāmās akcijas vai obligācijas tika iegādātas likumīgā veidā.
- 43 No tā ir izsecināms, ka tādas kapitāla tirgos apgrozāmās akcijas vai obligācijas kā pamatlietā aplūkojamās ietilpst Hartas 17. panta 1. punkta piemērošanas jomā.
- 44 Otrām kārtām, attiecībā uz jautājumu, vai noregulējuma darbība, kas apstiprināta atbilstoši tādām dalībvalsts regulējumam kā pamatlietā aplūkojamais, ir uzskatāma par īpašuma atņemšanu Hartas 17. panta 1. punkta otrā teikuma izpratnē vai par tiesību aktiem attiecībā uz īpašuma izmantošanu šīs normas trešā teikuma izpratnē, ir jānorāda, ka saskaņā ar Eiropas Cilvēktiesību tiesas judikatūru, lai konstatētu, vai runa ir par īpašuma atņemšanu, ir jāpārbauda ne tikai tas, vai formāli notikusi atsavināšana vai ekspropriācija, bet arī ir jānoskaidro, vai strīdīgā situācija līdzinās faktiskai ekspropriācijai (šajā nozīmē skat. ECT spriedumu, 1999. gada 28. jūlijs, *Immobiliare Saffi* pret Itāliju, CE:ECHR:1999:0728JUD002277493, 46. punkts; ECT, 2010. gada 29. marts, *Depalle* pret Franciju, CE:ECHR:2010:0329JUD003404402, 78. punkts).
- 45 Šajā lietā nav strīda par to, ka noregulējuma darbībā, kas apstiprināta atbilstoši pamatlietā aplūkojamajam regulējumam, nav paredzēta attiecīgo akciju vai obligāciju formāla atsavināšana vai ekspropriācija. Konkrētāk, nav tā, ka ar šo darbību šo akciju vai obligāciju īpašniekiem piespiedu kārtā, pilnā apmērā un neatgriezeniski būtu atņemtas no tām izrietošās tiesības (šajā nozīmē skat. spriedumu, 2019. gada 21. maijs, Komisija/Ungārija (Lauksaimniecības zemes lietojuma tiesības), C-235/17, EU:C:2019:432, 81. punkts).
- 46 Attiecībā uz jautājumu, vai šādas darbības apstiprināšana varētu izraisīt faktisku ekspropriāciju, *Massa Insolvente* un *BPC Lux 2* u.c. būtībā apgalvoja, ka konkrētu aktīvu, saistību, ārpusbilances posteņu un *BES* pārvaldībā esošo aktīvu nodošana *Novo Banco*, kas uz noregulējuma darbības 2. panta pamata veikta atbilstoši *RGICSF* 145.-H pantam, kas grozīts ar Dekrētlikumu Nr. 114-A/2014, ir izraisījusi būtisku šīs kredītiestādes vērtības samazinājumu.
- 47 Šajā ziņā, pat izdarot pieņēmumu, ka faktiski tas tā ir, no šā apstākļa nevar uzreiz izsecināt to, ka noregulējuma darbība, kas apstiprināta atbilstoši pamatlietā aplūkojamajam dalībvalsts tiesiskajam regulējumam, ir uzskatāma par šādu faktisku ekspropriāciju. Proti, paturot prātā, ka par to vēl ir jāpārlicinās iesniedzējtiesai, jo runa ir par valsts tiesību normu interpretāciju, vispirms – no *RGICSF* 145.-C panta formulējuma izriet, ka noregulējuma darbība, kas apstiprināta atbilstoši šim regulējumam, kredītiestādei tiek piemērota tikai tad, ja runa ir par iestādi, kas kļūst vai, iespējams, kļūs maksātnespējīga. Turpinot, no *RGICSF* 145.-I panta 4. punkta formulējuma izriet, ka pēc avansā samaksāto summu atmaksāšanas, ko veic noregulējuma fonds vai garantiju fondi, eventuālais atlikums no pagaidu iestādes pārdošanas tiek atdots sākotnējai kredītiestādei vai, ja uzsākta tās likvidācija – tās maksātnespējas masai. Visbeidzot, no iesniedzējtiesas nolēmuma izriet – ja pamatlietā aplūkojamā noregulējuma darbība netiktu apstiprināta steidzamības kārtā, aplūkojamā kredītiestāde būtu neizbēgami pārtraukusi maksājumu veikšanu un tai būtu piemērots likvidācijas process.
- 48 Tomēr šādā gadījumā, kā uzsvērts arī ģenerālvokāta secinājumu 115. un 116. punktā, ir uzskatāms, ka tādu aktīvu vērtības zudums, kuriem var tikt piemērota Hartas 17. panta 1. punktā garantētā aizsardzība, izriet nevis no noregulējuma darbības, bet gan no tā, ka kredītiestāde ir kļuvusi maksātnespējīga vai, iespējams, kļūs maksātnespējīga.

- 49 No tā izriet, ka noregulējuma darbība, kas apstiprināta atbilstoši tādām valsts tiesiskajam regulējumam kā pamatlīdētā aplūkojamais, nav uzskatāma par īpašuma atņemšanu Hartas 17. panta 1. punkta otrā teikuma izpratnē. Tādēļ – kā norāda prasītājas pamatlīdētā un kā atgādināts šā sprieduma 38. punktā – nav nepieciešams pārbaudīt, vai šāda darbība atbilst šajā otrajā teikumā minētajiem nosacījumiem, kas citastarp ir saistīti ar plašas sabiedrības interesēm par īpašuma atņemšanu un ar laikus izmaksātu taisnīgu kompensāciju.
- 50 Tomēr noregulējuma darbības apstiprināšana atbilstoši pamatlīdētā aplūkojamajam regulējumam, kurā citastarp ir paredzēta konkrētas kredītiestādes aktīvu elementu nodošana pagaidu bankai, ir uzskatāma par tādiem tiesību aktiem par īpašuma izmantošanu Hartas 17. panta 1. punkta trešā teikuma izpratnē, kuri var aizskart šīs kredītiestādes akcionāru tiesības uz īpašumu, tādējādi ietekmējot viņu saimniecisko stāvokli, un kreditoru tiesības uz īpašumu, piemēram, to obligāciju turētāju, kuru parāda vērtspapīri netika nodoti pagaidu bankai.
- 51 No šīs normas formulējuma izriet, ka īpašuma izmantošanu var reglamentēt ar tiesību aktiem, ciktāl tas nepieciešams vispārējās interesēs. Šajā ziņā no Hartas 52. panta 1. punkta izriet, ka Hartā atzīto tiesību un brīvību izmantošanas ierobežojumiem ir jābūt noteiktiem tiesību aktos, tajos jārespektē šo tiesību un brīvību būtība un, ievērojot samērīguma principu, ierobežojumus tām drīkst uzlikt tikai tad, ja tie ir nepieciešami un patiešām atbilst Savienības atzītajiem vispārējās nozīmes mērķiem vai vajadzībai aizsargāt citu personu tiesības un brīvības (šajā nozīmē skat. spriedumus, 2019. gada 21. maijs, Komisija/Ungārija (Lauksaimniecības zemes lietojuma tiesības), C-235/17, EU:C:2019:432, 88. punkts, un 2020. gada 16. decembris, Padome u.c./K. Chrysostomides & Co. u.c., C-597/18 P, C-598/18 P, C-603/18 P un C-604/18 P, EU:C:2020:1028, 155. punkts, kā arī tajā minētā judikatūra).
- 52 Šajā lietā pirmkārt, nav strīda par to, ka Hartas 17. panta 1. punktā paredzēto tiesību izmantošanas ierobežojumi, kurus ietver noregulējuma darbība, ir paredzēti likumā atbilstoši piemērojamajām RGICSF normām, kas grozītas ar Dekrētlikumu Nr. 114-A/2014.
- 53 Otrkārt, ja tādas noregulējuma darbības ietvaros, kura apstiprināta atbilstoši tādām dalībvalsts regulējumam kā pamatlīdētā aplūkojamais, īpašums netiek atņemts, bet tas ir uzskatāms par tiesību aktu, kas reglamentē īpašuma izmantošanu, kā norādīts šā sprieduma 49. un 50. punktā, šī darbība nevar apdraudēt tiesību uz īpašumu pašu būtību (šajā nozīmē skat. spriedumu, 2020. gada 16. jūlijs, *Adubef* u.c., C-686/18, EU:C:2020:567, 89. punkts).
- 54 Treškārt, ir konstatējams, ka šāda darbība atbilst vispārējās nozīmes mērķiem, ko atzinusi Savienība, Hartas 52. panta 1. punkta izpratnē. Proti, kā izriet no Tiesas judikatūras, noregulējuma darbību apstiprināšana banku sektorā atbilst vispārējās nozīmes mērķim, ko atzinusi Savienība, proti, nodrošināt euro zonas banku sistēmas stabilitāti kopumā (pēc analogijas skat. spriedumu, 2016. gada 20. septembris, *Ledra Advertising* u.c./Komisija un ECB, C-8/15 P līdz C-10/15 P, EU:C:2016:701, 71. punkts, kā arī tajā minētā judikatūra), kā arī mērķim novērst sistēmisku risku (spriedums, 2020. gada 16. jūlijs, *Adubef* u.c., C-686/18, EU:C:2020:567, 92. punkts, kā arī tajā minētā judikatūra).
- 55 Ceturtkārt, attiecībā uz jautājumu, vai noregulējuma darbībā ietvertie ierobežojumi izmantot Hartas 17. panta 1. punktā minētās tiesības pārsniedz to, kas ir nepieciešams, lai sasniegtu pamatlīdētā aplūkojamās vispārējo interešu mērķus, ir jāatgādina, ka, ņemot vērā īpašo ekonomisko situāciju, dalībvalstīm ir plaša rīcības brīvība, kad tās pieņem lēmumus ekonomikas jomā, un ka tās vislabāk spēj definēt pasākumus, ar kuriem ir iespējams sasniegt izvirzīto mērķi (spriedums, 2017. gada 13. jūnijs, *Florescu* u.c., C-258/14, EU:C:2017:448, 57. punkts).

- 56 Turklāt – Tiesa gan ir nospriedusi, ka pastāv nepārprotamas, vispārējas sabiedrības intereses nodrošināt visā Savienībā stingru un konsekventu ieguldītāju tiesību aizsardzību, tomēr tā ir arī precizējusi, ka nevar uzskatīt, ka šīs intereses visos gadījumos prevalētu pār sabiedrības interesēm nodrošināt finanšu sistēmas stabilitāti (spriedums, 2016. gada 19. jūlijs, *Kotnik u.c.*, C-526/14, EU:C:2016:570, 91. punkts). Tomēr, lai dalībvalstis aizsargātu šādas intereses, tām šajā kontekstā ir jāatzīst rīcības brīvība (ECT, 2002. gada 7. novembris, *Olczak* pret Poliju, CE:ECHR:2002:1107DEC003041796, 77. punkts; ECT, 2012. gada 10. jūlijs, *Grainger u.c.* pret Apvienoto Karalisti, CE:ECHR:2012:0710DEC003494010, 36. punkts).
- 57 Šajā lietā šķiet – bet par to ir jāpārlicinās iesniedzējtiesai –, ka tiesiskais regulējums, kas piemērojams pamatlietā aplūkojamajai noregulējuma darbībai, ietvēra normas, kurās pietiekami bija ņemts vērā attiecīgās kredītiestādes akcionāru un kreditoru stāvoklis un viņu intereses saistībā ar noregulējuma procedūrām, kas veiktas atbilstoši šim tiesiskajam regulējumam.
- 58 Proti, pirmām kārtām, attiecībā uz pamatlietā aplūkojamās iestādes kreditoriem no iesniedzējtiesas sniegtās informācijas izriet, ka kreditori, kuru prasījumi netika nodoti, ir tiesīgi saņemt naudas summu, kas nav mazāka par to, kādu tie būtu tiesīgi saņemt, ja šī iestāde būtu tikusi pilnīgi likvidēta parastā likvidācijas procesa kārtībā.
- 59 Otrām kārtām, attiecībā uz pamatlietā aplūkojamās iestādes akcionāriem ir jāatgādina, pirmkārt, kā jau norādīts šā sprieduma 47. punktā, ka no *RGICSF* 145.-C panta formulējuma izriet, ka noregulējuma darbība kredītiestādei tiek piemērota tikai tad, ja runa ir par iestādi, kas kļūst vai, iespējams, kļūs maksātnespējīga. Turklāt saskaņā ar *RGICSF* 145.-B panta 1. punkta a) apakšpunktu, ņemot vērā noregulējuma darbību mērķus, ar pieteikumu par noregulējuma darbību tiek mēģināts citastarp nodrošināt to, ka attiecīgās iestādes zaudējumus vispirms uzņemas šīs kredītiestādes akcionāri. Tomēr, kā uzsvērts arī ģenerāladvokāta secinājumu 126. punktā, ir uzskatāms, ka principā grūtībās nonākušas bankas akcionāru ciesto zaudējumu apmērs jebkurā gadījumā būs vienāds neatkarīgi no tā, vai tie izrietētu no sprieduma par maksātnespēju vai noregulējuma darbības (pēc analogijas skat. spriedumu, 2016. gada 19. jūlijs, *Kotnik u.c.*, C-526/14, EU:C:2016:570, 75. punkts).
- 60 Otrkārt, no *RGICSF* 145.-I panta izriet, ka šī norma ietver speciālu mehānismu, kas paredzēts akcionāru tiesību aizsardzībai, un šā panta 4. punktā ir paredzēts, ka eventuālais atlikums no pagaidu iestādes pārdošanas, pēc tam, kad rīcībā nodotās summas ir samaksātas noregulējuma fondam un garantiju fondiem, tiek atdots bankai, attiecībā uz kuru veikta noregulējuma darbība, vai tās maksātnespējas masai. Tomēr, lai gan par to vēl ir jāpārlicinās iesniedzējtiesai, šķiet, ka šāda norma principā atļauj nodrošināt šīs noregulējuma darbības saimniecisko neitralitāti un neatņemt sākotnējai kredītiestādei vai tās maksātnespējas masai naudas summu, kas iegūta no pagaidu bankas aktīvu pārdošanas pēc to summu atmaksāšanas, kuras dažādie fondi piešķirušī kā aizdevumu.
- 61 Šādos apstākļos, ņemot vērā šā sprieduma 55. un 56. punktā minēto rīcības brīvību, ir uzskatāms, ka Hartas 17. panta 1. punkta trešais teikums pieļauj tādu dalībvalsts regulējumu kā pamatlietā aplūkojamais, kas neietver normas, kurās ar tiešu formulējumu būtu garantēts, ka akcionāru zaudējumi nepārsniegs apmēru, kādā to zaudējumi būtu bijuši tad, ja šī iestāde būtu tikusi likvidēta dienā, kad tika apstiprināta noregulējuma darbība (princips *no creditor worse off*).

- 62 Ņemot vērā iepriekš izklāstītos apsvērumus, uz pirmo jautājumu ir jāatbild, ka Eiropas Savienības Pamattiesību hartas 17. panta 1. punkts ir jāinterpretē tādējādi, ka tas pieļauj tādu saistībā ar konkrētu noregulējuma darbību piemērojamu dalībvalsts tiesisko regulējumu, kurš principā atļauj nodrošināt šis noregulējuma darbības saimniecisko neitralitāti un kura nolūks ir izveidot pagaidu iestādi un aktīvu nodalīšanas instrumentu, bet kurš neietver tieši formulētas normas par:
- noregulējamās kredītiestādes aktīvu un saistību objektīvas, piesardzīgas un reālistiskas vērtēšanas veikšanu pirms attiecīgās noregulējuma darbības apstiprināšanas;
 - no iepriekšējā ievilkumā minētās vērtēšanas atkarīga eventuāla pretizpildījuma samaksu noregulējamajai iestādei vai attiecīgā gadījumā akciju vai citu īpašumtiesību instrumentu turētājiem;
 - noregulējamās iestādes akcionāru tiesībām saņemt summu, kas nav mazāka par to, kuru viņi būtu tiesīgi saņemt gadījumā, ja šī iestāde būtu tikusi pilnīgi likvidēta parastajā likvidācijas procesā, tomēr šo aizsardzības mehānismu paredzot vienīgi kreditoriem, kuru prasījumi netika nodoti, un
 - citu, no pirmajā ievilkumā minētās vērtēšanas neatkarīgu, vērtēšanu, ar kuru paredzēts noskaidrot, vai attieksme pret akcionāriem un kreditoriem būtu bijusi labvēlīgāka, ja attiecībā pret noregulējamo iestādi būtu sākts parastais likvidācijas process.

Par otro jautājumu

- 63 Ar otro jautājumu iesniedzējtiesa būtībā vēlas uzzināt, vai tas, ka dalībvalsts pirms Direktīvas 2014/59 transponēšanas termiņa beigām vairākas tās normas ir daļēji transponējusi šīs valsts regulējumā par kredītiestāžu noregulējumu, varētu būtiski apdraudēt minētajā direktīvā paredzētā rezultāta sasniegšanu 1997. gada 18. decembra sprieduma *Inter-Environnement Wallonie* (C-129/96, EU:C:1997:628) izpratnē.
- 64 Kā jau norādīts šā sprieduma 20.–22. punktā, 2014. gada 2. jūlijā spēkā stājušās Direktīvas 2014/59 transponēšanas termiņš beidzās 2014. gada 31. decembrī, līdz ar to Portugāles Republikai nevar pārvest, ka noregulējuma darbības apstiprināšanas dienā, proti, 2014. gada 3. augustā tā vēl nebija veikusi pasākumus šīs direktīvas ieviešanai savā tiesību sistēmā.
- 65 Tomēr saskaņā ar Tiesas pastāvīgo judikatūru direktīvas transponēšanai paredzētajā termiņā tās adresātiem dalībvalstīm ir jāatturas pieņemt noteikumus, kas varētu būtiski apdraudēt šajā direktīvā paredzētā rezultāta sasniegšanu (spriedumi, 1997. gada 18. decembris, *Inter-Environnement Wallonie*, C-129/96, EU:C:1997:628, 45. punkts; 2011. gada 26. maijs, *Stichting Natuur en Milieu* u.c., no C-165/09 līdz C-167/09, EU:C:2011:348, 78. punkts, kā arī 2022. gada 25. janvāris, *VYSOČINA WIND*, C-181/20, EU:C:2022:51, 75. punkts).
- 66 Šāds atturēšanās pienākums ir visām dalībvalstīs iestādēm, un tas ir jāsaprot tā, ka tas, pirmkārt, attiecas uz jebkādu vispārīgu un speciālu pasākumu veikšanu, kuri var radīt šādas negatīvas sekas (spriedums, 2012. gada 11. septembris, *Nomarchiaki Aftodioikisi Aitoloakarnanias* u.c., C-43/10, EU:C:2012:560, 57. punkts, kā arī tajā minētā judikatūra). Vienlaikus kopš dienas, kad stājas spēkā direktīva, dalībvalsts tiesām, cik vien iespējams, ir jāatturas interpretēt valsts tiesības tādā veidā, kas pēc transponēšanas termiņa beigām var būtiski apdraudēt šajā direktīvā paredzētā rezultāta

sasniegšanu (spriedumi, 2006. gada 4. jūlijs, *Adeneler u.c.*, C-212/04, EU:C:2006:443, 123. punkts, kā arī 2009. gada 23. aprīlis, *VTB-VAB* un *Galatea*, C-261/07 un C-299/07, EU:C:2009:244, 39. punkts).

- 67 Šajā lietā iesniedzējtiesa vēlas noskaidrot, vai 2014. gada 1. augusta Dekrētlukums Nr. 114-A/2014 – nav strīda, ka ar to ir pareizi, bet tikai daļēji transponētas vairākas Direktīvas 2014/59 normas, izdarot grozījumus *RGICSF* 145.-B, 145.-F, 145.-H un 145.-I pantā, – varētu būtiski apdraudēt šajā direktīvā paredzētā rezultāta sasniegšanu.
- 68 Šajā ziņā gan ir jāatgādina, ka valsts tiesas ziņā ir izvērtēt, vai valsts noteikumi, kuru tiesiskums tiek apšaubīts, var būtiski apdraudēt direktīvā paredzēto rezultātu (šajā nozīmē skat. spriedumus, 1997. gada 18. decembris, *Inter-Environnement Wallonie*, C-129/96, EU:C:1997:628, 45. un 46. punkts, kā arī 2011. gada 5. aprīlis, *Société fiduciaire nationale d'expertise comptable*, C-119/09, EU:C:2011:208, 19. punkts un tajā minētā judikatūra), un minētā pārbaude noteikti ir jāveic, balstoties uz visaptverošu vērtējumu, ņemot vērā attiecīgās valsts teritorijā īstenoto politiku un pasākumu kopumu (spriedums, 2011. gada 26. maijs, *Stichting Natuur en Milieu u.c.*, no C-165/09 līdz C-167/09, EU:C:2011:348, 81. punkts).
- 69 Tomēr Tiesas kompetencē ir izskatīt jautājumu, vai dalībvalsts īstenota vairāku direktīvas normu daļēja transponēšana pirms tās transponēšanas termiņa beigām principā var būtiski apdraudēt šajā direktīvā paredzētā rezultāta sasniegšanu.
- 70 Šajā ziņā ir jānorāda, ka, pirmkārt, Tiesa jau ir nospriedusi, ka dalībvalstīm ir iespējams pieņemt pārejas posma pasākumus vai ieviest direktīvu pakāpeniski. Tādējādi valsts pārejas posma pasākumu neatbilstība direktīvai vai atsevišķu tās noteikumu netransponēšana valsts tiesību aktos ne vienmēr apgrūtinātu paredzētā rezultāta sasniegšanu (spriedums, 1997. gada 18. decembris, *Inter-Environnement Wallonie*, C-129/96, EU:C:1997:628, 49. punkts). Proti, ir uzskatāms, ka šādā gadījumā šādu rezultātu vēl būtu iespējams sasniegt ar minētās direktīvas galīgu un pilnīgu transponēšanu paredzētajā termiņā.
- 71 Otrkārt, kā jau atgādināts šā sprieduma 66. punktā, atturēšanās pienākums, uz kuru Tiesa it īpaši ir norādījusi 1997. gada 18. decembra sprieduma *Inter-Environnement Wallonie* (C-129/96, EU:C:1997:628) 45. punktā, ir jāsaprot tādējādi, ka tas attiecas uz jebkuru tādu vispārīgu un speciālu pasākumu veikšanu, kuri var būtiski apdraudēt attiecīgajā direktīvā paredzētā rezultāta sasniegšanu.
- 72 Tomēr, kā būtībā ir uzsvērts ģenerālvokāta secinājumu 79. un 80. punktā, ja dalībvalsts, kas apstiprina pasākumu, plāno transponēt – lai arī tikai daļēji – kādu Savienības direktīvu un ja šī transponēšana ir notikusi pareizi, šāda daļēja transponēšanas pasākuma veikšanu nevar uzskatīt par tādu, kas spētu radīt šādas negatīvas sekas, jo tas nenovēršami izraisa dalībvalsts tiesiskā regulējuma pietuvināšanu direktīvai, kura ar šo regulējumu tiek transponēta, un tādējādi veicina šīs direktīvas mērķu sasniegšanu.
- 73 No tā ir izsecināms – tas, ka dalībvalsts pirms konkrētas direktīvas transponēšanas termiņa beigām dažas tās normas ir transponējusi tikai daļēji, principā nevar būtiski apdraudēt šajā direktīvā paredzētā rezultāta sasniegšanu.

- 74 Ņemot vērā iepriekš izklāstītos apsvērumus, uz otro jautājumu ir jāatbild, ka tas, ka dalībvalsts savā tiesiskajā regulējumā par kredītiestāžu noregulējumu vairākas Direktīvas 2014/59/ES normas ir daļēji transponējusi pirms tās transponēšanas termiņa beigām, principā nevar būtiski apdraudēt minētajā direktīvā paredzētā rezultāta sasniegšanu 1997. gada 18. decembra sprieduma *Inter-Environnement Wallonie* (C-129/96, EU:C:1997:628) izpratnē.

Par tiesāšanās izdevumiem

- 75 Attiecībā uz pamatlietas pusēm šī tiesvedība ir stadija procesā, kuru izskata iesniedzējtiesa, un tā lemj par tiesāšanās izdevumiem. Izdevumi, kas radušies, iesniedzot apsvērumus Tiesai, un kas nav minēto pušu izdevumi, nav atlīdzināmi.

Ar šādu pamatojumu Tiesa (pirmā palāta) nospriež:

- 1) Eiropas Savienības Pamattiesību hartas 17. panta 1. punkts ir jāinterpretē tādējādi, ka tas pieļauj tādu saistībā ar konkrētu noregulējuma darbību piemērojamu dalībvalsts tiesisko regulējumu, kurš principā atļauj nodrošināt šīs noregulējuma darbības saimniecisko neitralitāti un kura nolūks ir izveidot pagaidu iestādi un aktīvu nodalīšanas instrumentu, bet kurš neietver tieši formulētas normas par:

- noregulējamās kredītiestādes aktīvu un saistību objektīvas, piesardzīgas un reālistiskas vērtēšanas veikšanu pirms attiecīgās noregulējuma darbības apstiprināšanas;
- no iepriekšējā ievilkumā minētās vērtēšanas atkarīga eventuāla pretizpildījuma samaksu noregulējamajai iestādei vai attiecīgā gadījumā akciju vai citu īpašumtiesību instrumentu turētājiem;
- noregulējamās iestādes akcionāru tiesībām saņemt summu, kas nav mazāka par to, kuru viņi būtu tiesīgi saņemt gadījumā, ja šī iestāde būtu tikusi pilnīgi likvidēta parastajā likvidācijas procesā, tomēr šo aizsardzības mehānismu paredzot vienīgi kreditoriem, kuru prasījumi netika nodoti, un
- citu, no pirmajā ievilkumā minētās vērtēšanas neatkarīgu, vērtēšanu, ar kuru paredzēts noskaidrot, vai attieksme pret akcionāriem un kreditoriem būtu bijusi labvēlīgāka, ja attiecībā pret noregulējamo iestādi būtu sākts parastais likvidācijas process.

- 2) Tas, ka dalībvalsts savā tiesiskajā regulējumā par kredītiestāžu noregulējumu vairākas Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvas 2014/59/ES (2014. gada 15. maijs), ar ko izveido kredītiestāžu un ieguldījumu brokeru sabiedrību atvēršanas un noregulējuma režīmu un groza Padomes Direktīvu 82/891/EEK un Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvas 2001/24/EK, 2002/47/EK, 2004/25/EK, 2005/56/EK, 2007/36/EK, 2011/35/ES, 2012/30/ES un 2013/36/ES, un Eiropas Parlamenta un Padomes Regulas (ES) Nr. 1093/2010 un (ES) Nr. 648/2012, normas ir daļēji transponējusi pirms tās transponēšanas termiņa beigām, principā nevar būtiski apdraudēt minētajā direktīvā paredzētā rezultāta sasniegšanu 1997. gada 18. decembra sprieduma *Inter-Environnement Wallonie* (C-129/96, EU:C:1997:628) izpratnē.

[Paraksti]